Buku
Klér-Kléran

Instituut voor Taalwetenschap
Paramaribo

Buku Klér-kléran
Kleurboek

Illustraties: Carolyn Dyk
Surinaams Javaans: Antoon Sisal
Computeradvies: Edward Speyers

Instituut voor Taalwetenschap (SIL)
Postbus 1919, (Andirastraat 54)
Paramaribo-Zuid, Suriname

© 1992 Instituut voor Taalwetenschap (SIL)
Alle rechten voorbehouden
D

Printed in Suriname

BUKU KLER-KLERAN

Katerangan

Voorwoord

Tujuané buku iki ora namung kanggo ngeklér, nanging uga kanggo nggambarké enggoné werna-werna bangsa ing negara Suriname pada urip bebarengan. Awaké déwé sing saiki dadi bangsa Suriname iki mbiyèn-mbiyèné tekané sangka liya-liya negara. Ing buku iki kowé bakal kenalan karo uripé bangsa Suriname sing werna-werna, kaya déné wong Jawa, wong Hindustan, wong Ireng, wong Inggi lan wong Tyina. Senajan awaké déwé iki séjé-séjé penganggoné lan masakané, nanging awaké déwé kudu ngerti nèk saiki awaké déwé wis dadi tunggal bangsa, yakuwi bangsa Suriname.

Dit boek is niet alleen bedoeld als kleurboek, maar dient ook om iets te laten zien over hoe de verschillende bevolkingsgroepen in Suirname met elkaar omgaan. Wij Surinamers zijn vanuit verschillende landen gekomen om ons hier te vestigen. Je zult in dit boek iets tegenkomen uit de cultuur van de Javanen, Hindoestanen, negers, Indianen en Chinezen. Verder is dit boek gemaakt om ons te tonen, dat elk ras dat in Suriname woont iets waardevols bezit. Zo zijn er onderlinge verschillen in de wijze waarop de een zijn huis bouwt, welke kleren hij aantrekt, en hoe de ander zijn boot maakt. Er zijn meerdere bevolkinsgroepen die in Suriname voorkomen en dus ook velerlei verschillen, maar wij kunnen niet alles in dit boekje opnemen. Wij moeten echter in gedachten houden, dat wij één volk zijn – het Surinaamse volk. Ook dienen wij respect te hebben voor elkaar.

Robby nyurung grobag ès arep budal dodol. Stropé werna-werna. Nèk panas banter mangan ès jan seger tenan rasané.

Robby stoot zijn ijswagen, hij gaat schaafijs verkopen. Er zijn verschillende smaaksoorten. Wanneer het warm is smaakt zo'n ijsje heerlijk.

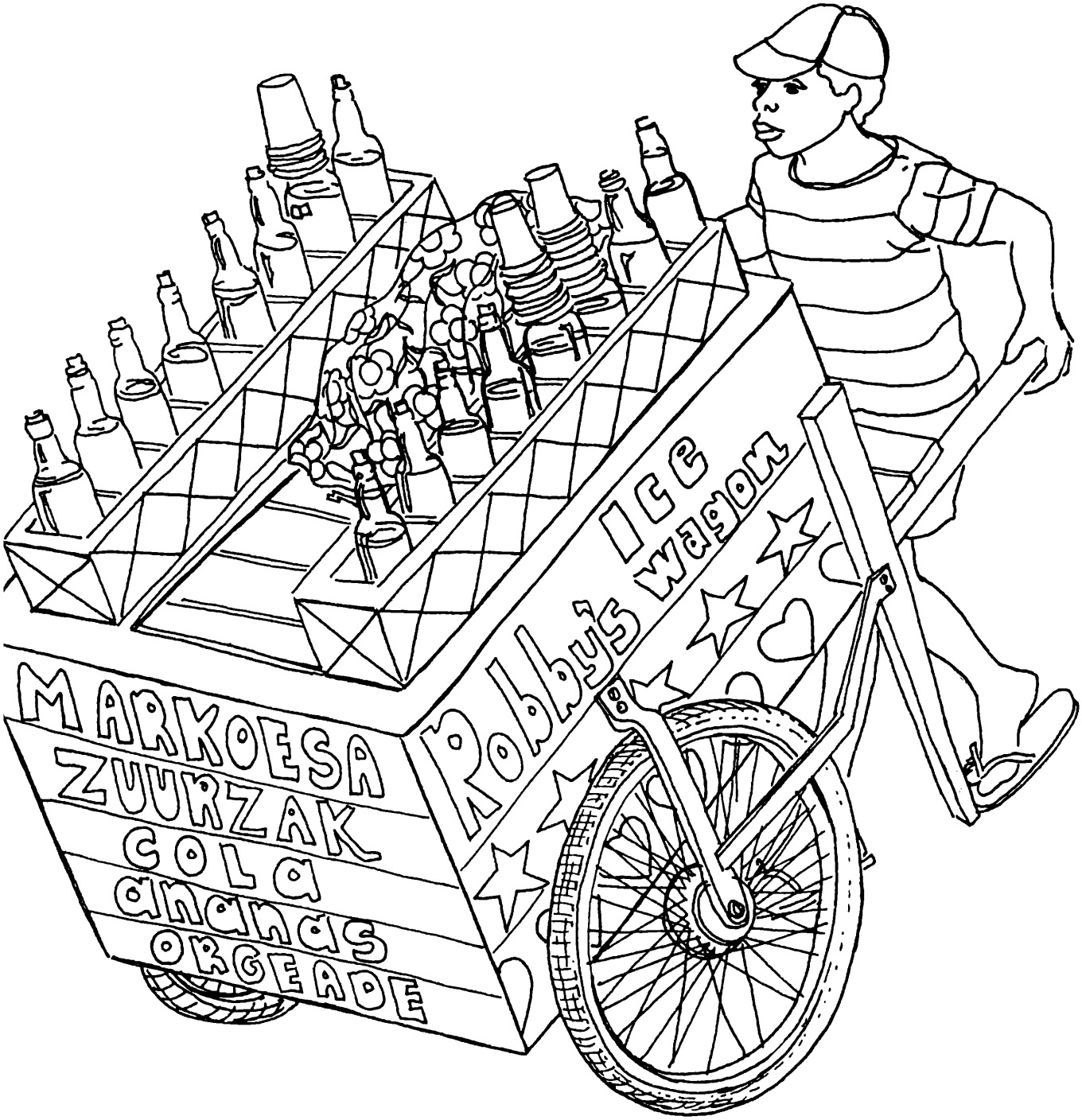
Robbys
Ice
wagon
MARKOESA
ZUURZAK
COLA
ANANAS
ORGEADE

Penganggo nurut kabudayané bangsa Inggi.

Deze kleding is volgens de Indiaanse kultuur.

Nang alas okèh kéwané. Botyah Inggi loro arep onti nggolèk lawuh.

Er zijn veel dieren in het bos. De twee Indianen zijn op jacht, op zoek naar toespijs.

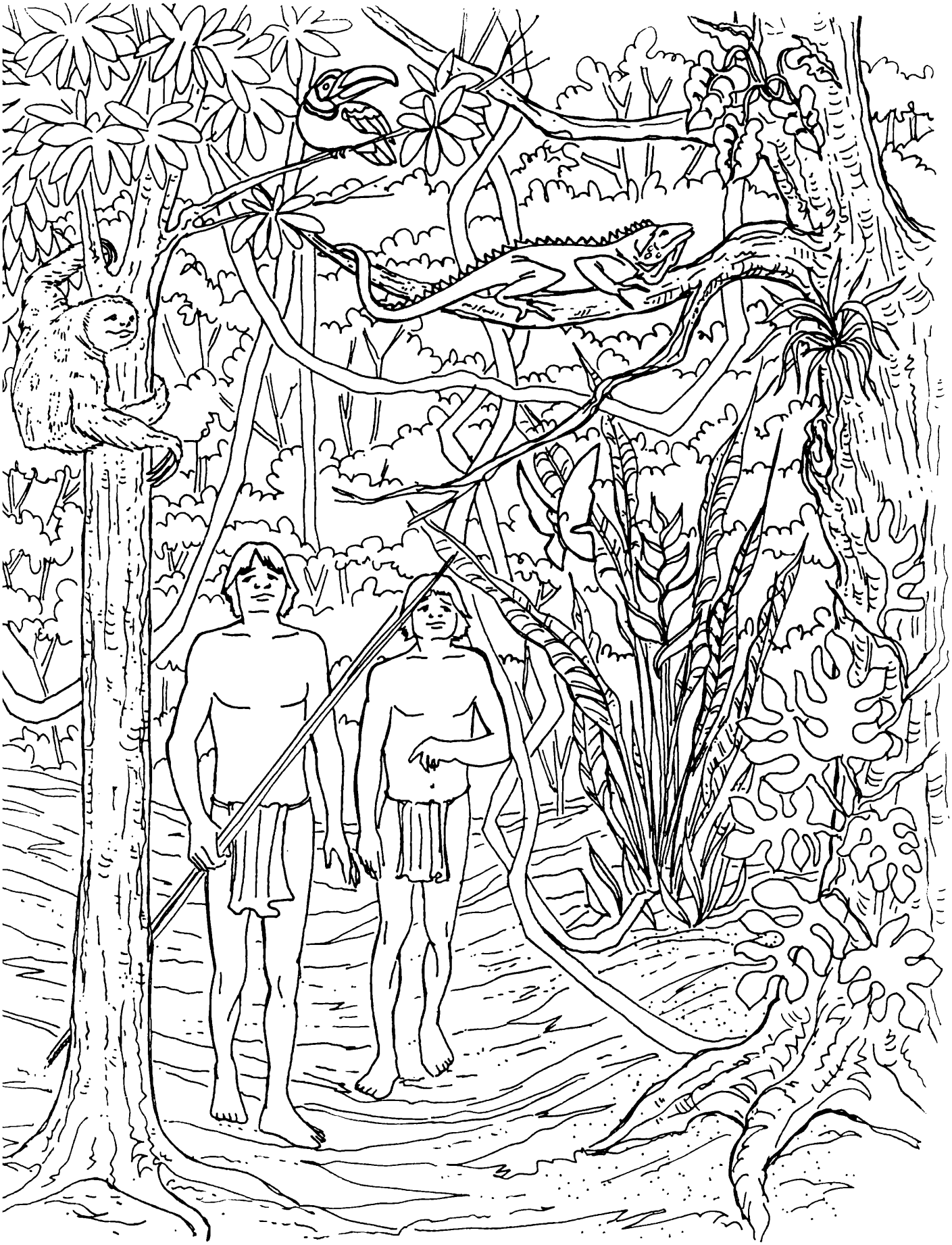

Botyah lanang loro iki pada mantying. Pakané ya iwak.

Deze twee jongens zijn bezig te vissen. Ze hebben vis als aas.

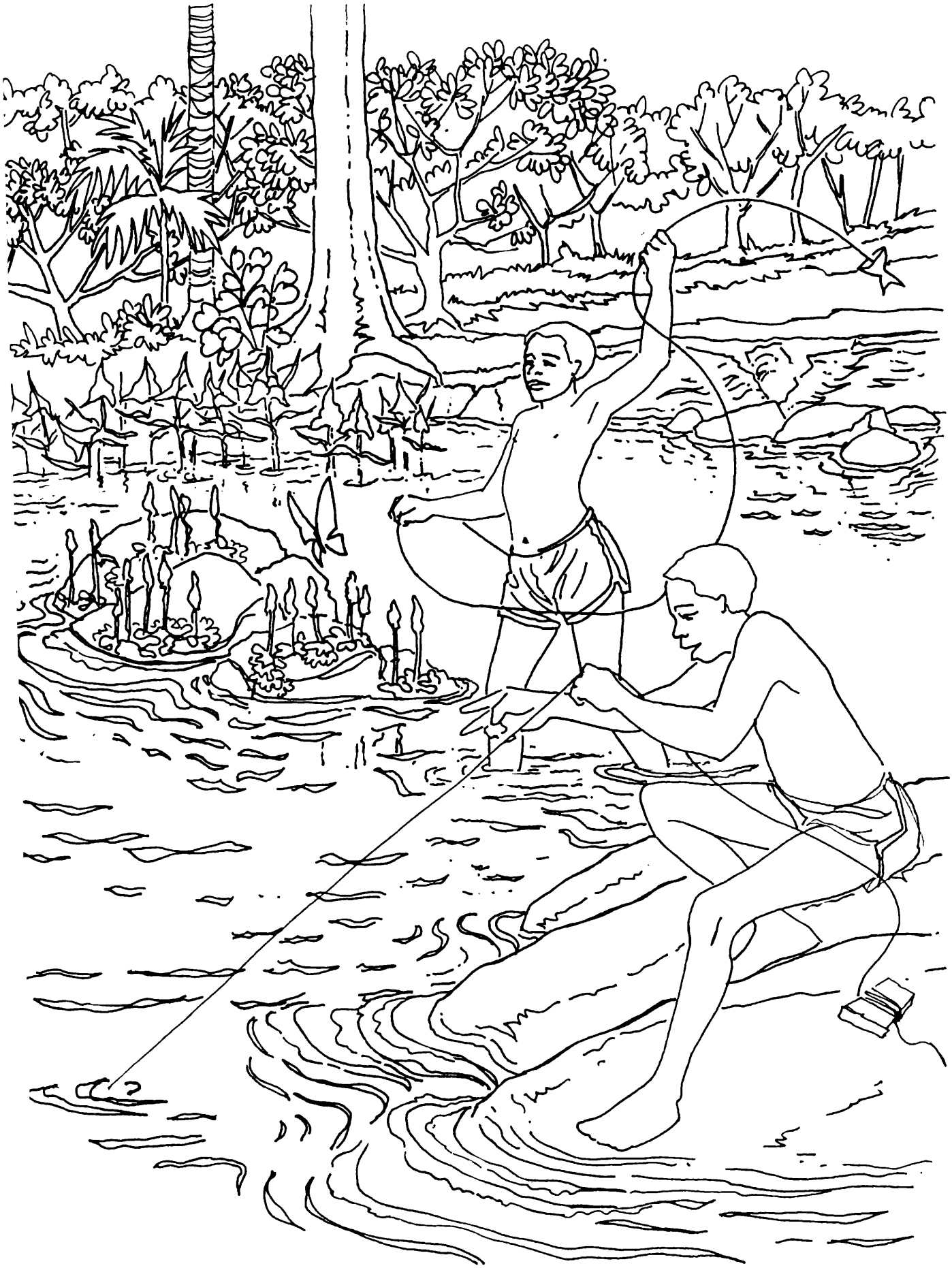

Wong Ireng nang Binnenland pada jogèdan.

De mensen van het Binnenland zijn aan het dansen.

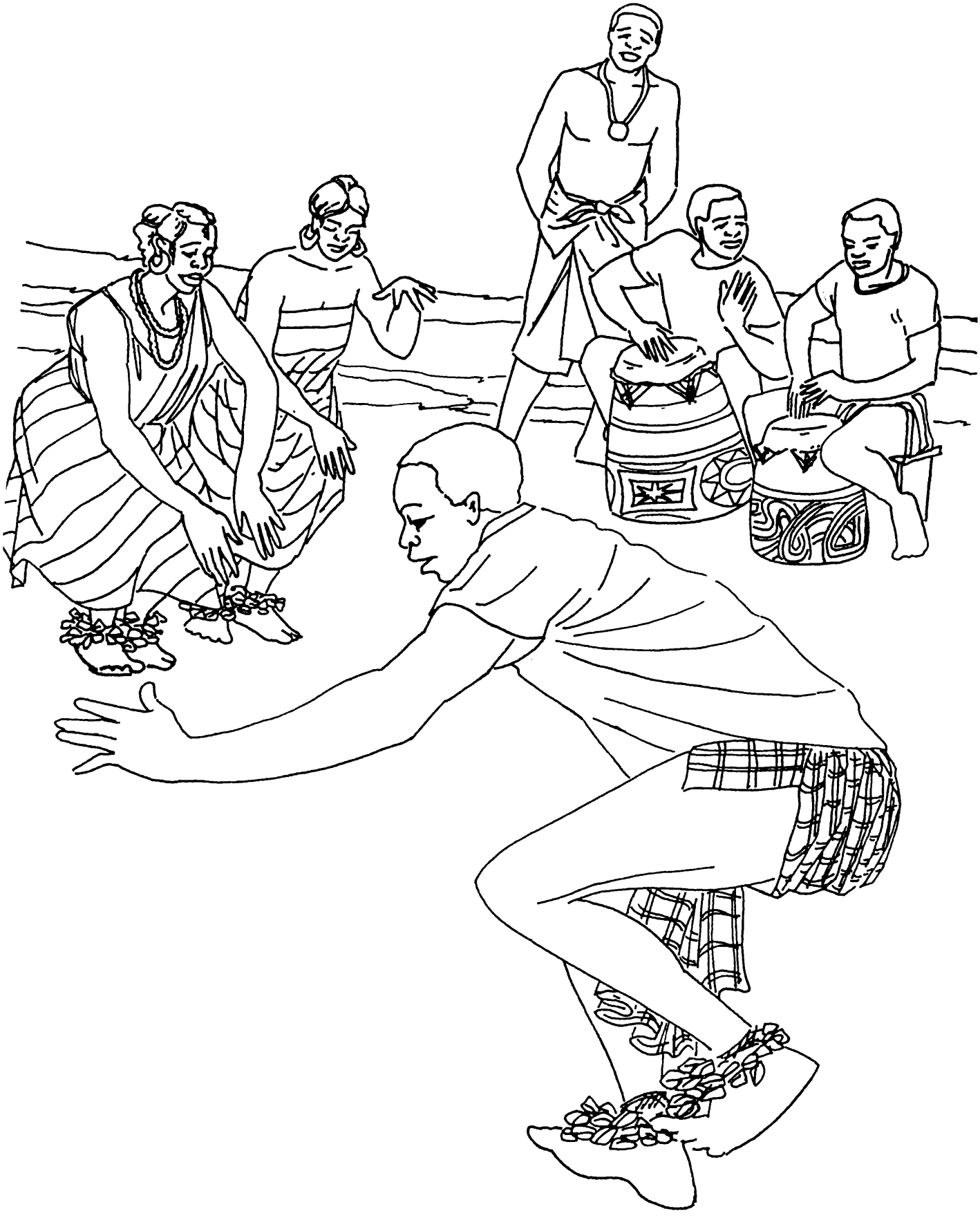

Nang Binnenland nèk masak karo geni kayu. Tanggané teka ndelok, kepéngin ngerti nggawé panganan apa kok ambuné énak tenan.

In het Binnenland kook je op hout. De buurvrouw komt kijken wat voor lekkers er wordt gekookt, want het ruikt zo heerlijk.

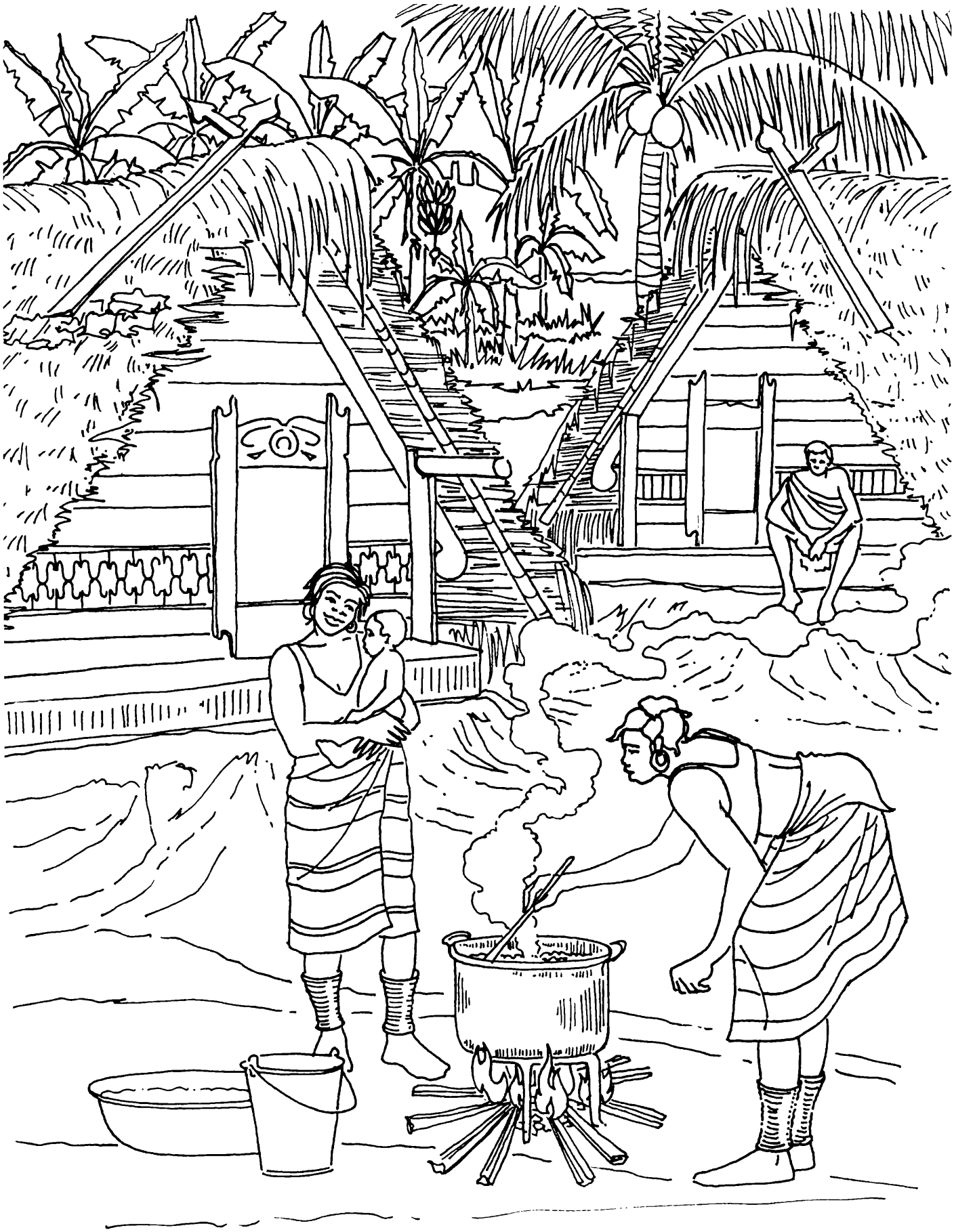

Ing dina Emansipasi wong Ireng-ireng wédok pada nganggo kotomisi, penganggo miturut kabudayané. Sing siji payungan, liyané ngemut gagangé godong jeruk petyel.

Op Emancipatiedag dragen de creoolse vrouwen hun kulturele klederdracht, de kotomisi's. Eén van hen heeft een paraplu en de andere een citroentakje in haar mond.

Dodolané wong lreng. Pinter tenan nggawé panganan asèn. Lodongé ènèng sing isiné pentyit, ènèng sing isiné timun, uga ènèng sing isiné olèf. Enèng tyermihné mbarang, kabèh diasèn.

De koopwaar van de creolen. Zij kunnen heel goed lekkernijen op azijn maken. De flessen zijn gevuld met manja, komkommer, olijven en er is ook één met birambie. Allemaal op azijn.

Ing wayah vakansi botyah-botyah pada ngaburké layangan. Layangané apik-apik lan gedé-gedé.

In de vakantie laten de kinderen hun vliegers op. De vliegers zijn mooi en groot.

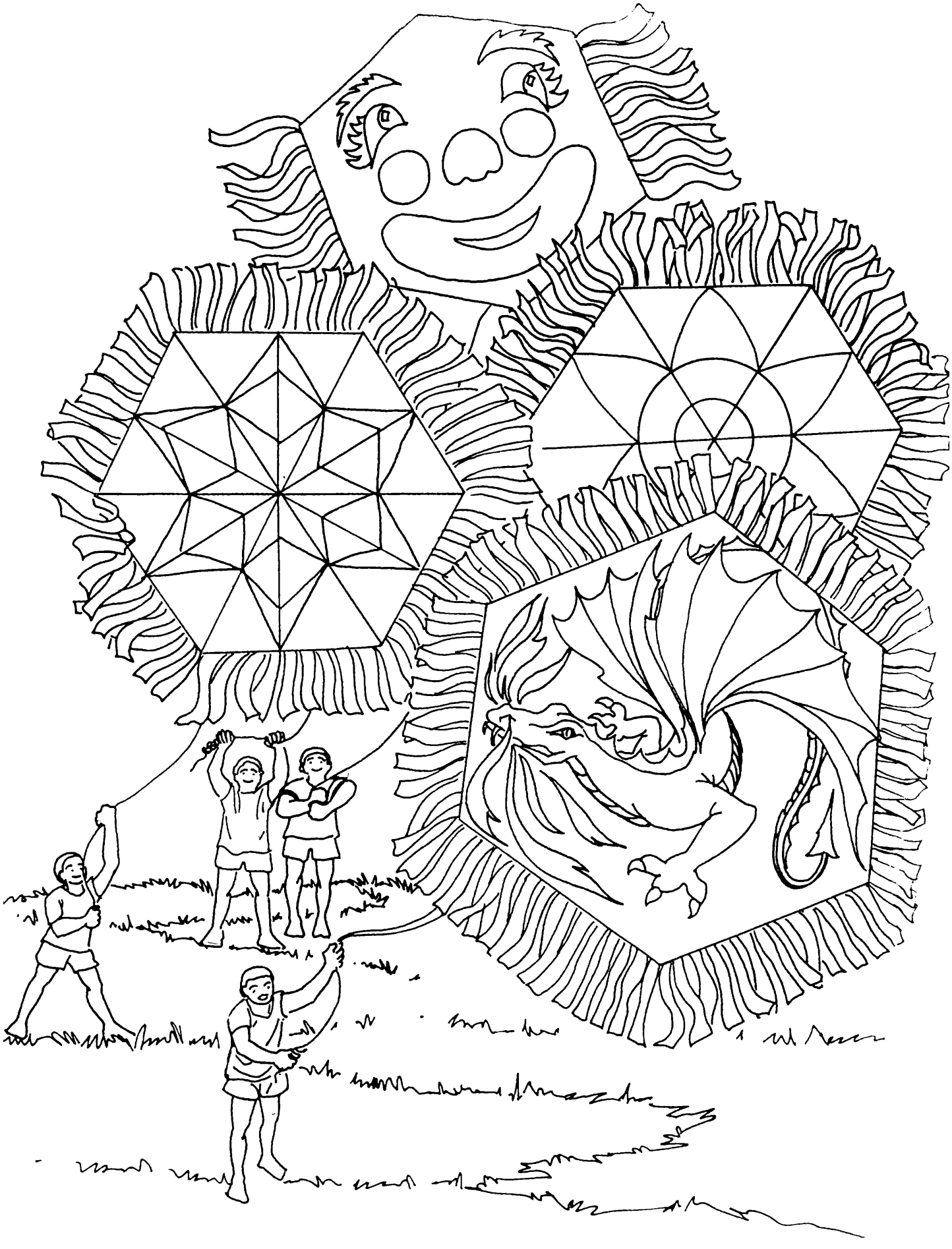

Sari penganggoné wong Hindustan wédok.

De culturele klederdracht van de Hindostanen is een sari.

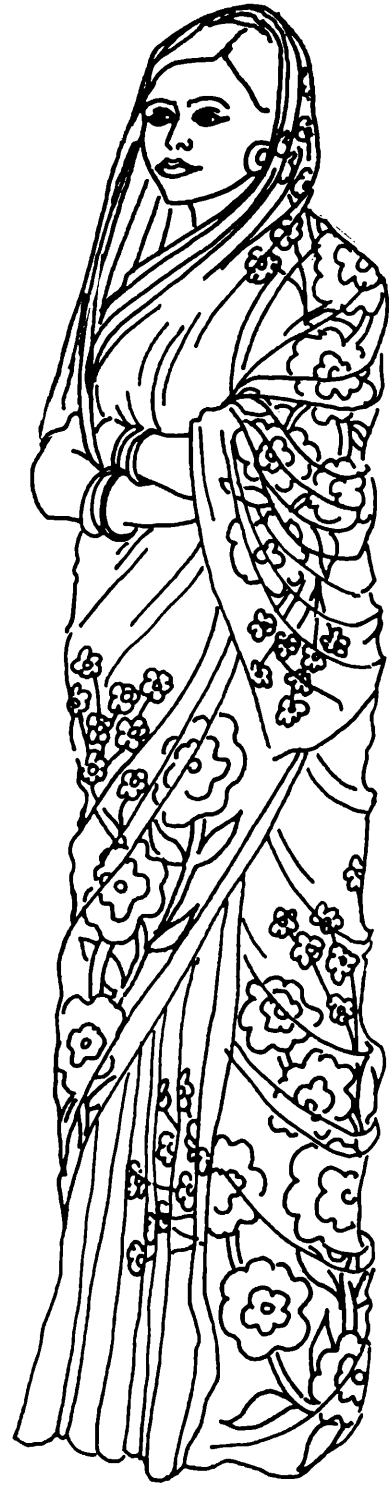

Tenimbang nganggur mantying nggolèk lawuh. Nang kebonan nèk matying ora usah adoh-adoh, nang ngarep omah waé. "Wis éntuk Yu," adiké lanang takon.

In je vrije tijd kun je gaan vissen. Op het platteland hoef je niet ver te gaan, voor het huis is het al goed. "Heb je al wat gevangen zus?" vraagt haar jongere broer.

Botyah-botyah bal-balan nang pinggir laut.

De kinderen spelen voetbal langs de rivier.

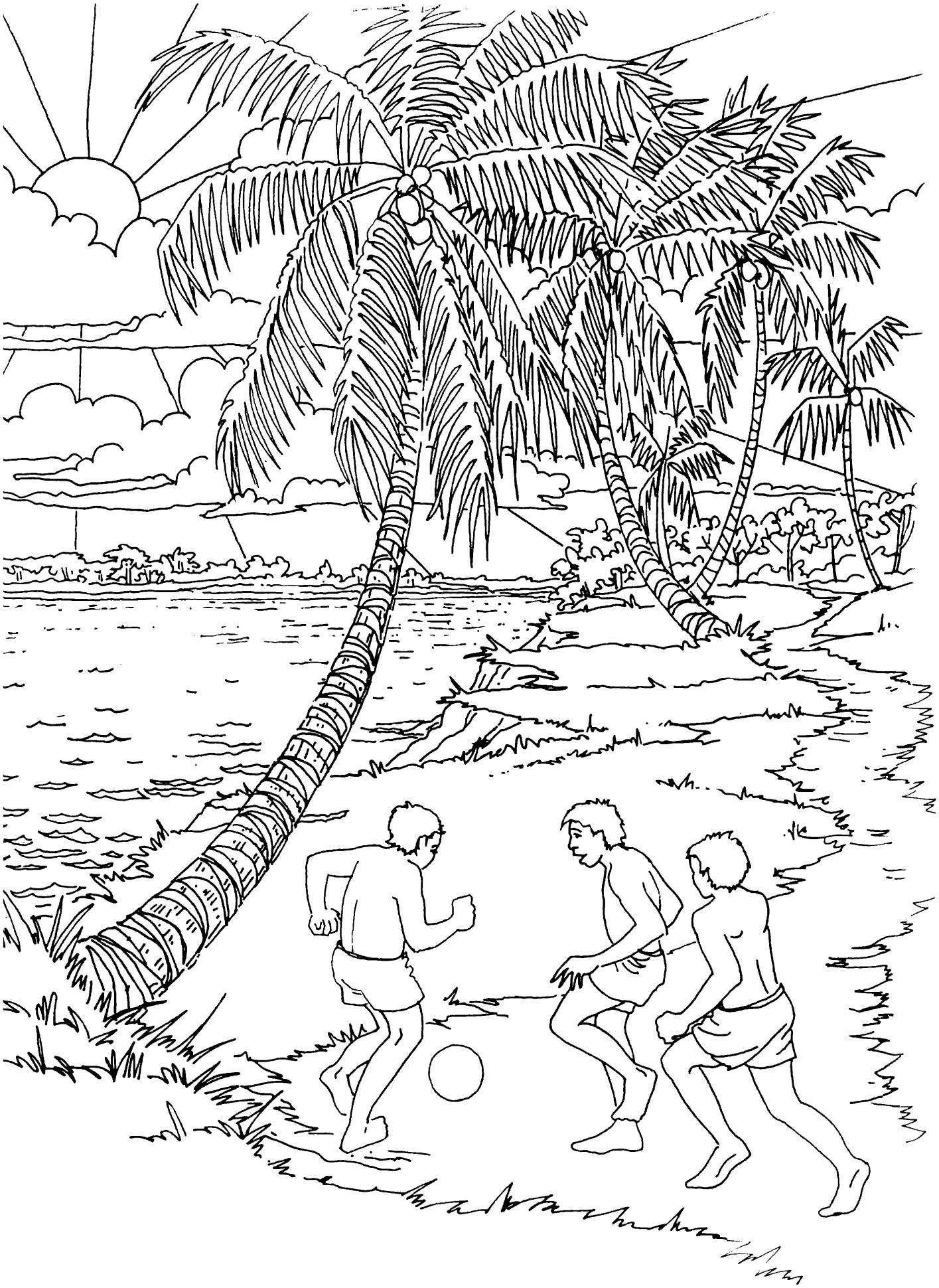

Jogèdan lan patyakan nurut kabudayan Jawa.

Dansen in kleding volgens de Javaanse kultuur.

Maké ijik nggorèng tyips karo geni kayu. Anaké wédok arep ngityipi. Asuné mangani sing pada tiba nang lemah.

Moeder is bezig chips te bakken op houtvuur. Haar dochter gaat proeven hoe het smaakt. De hond eet wat op de grond is gevallen.

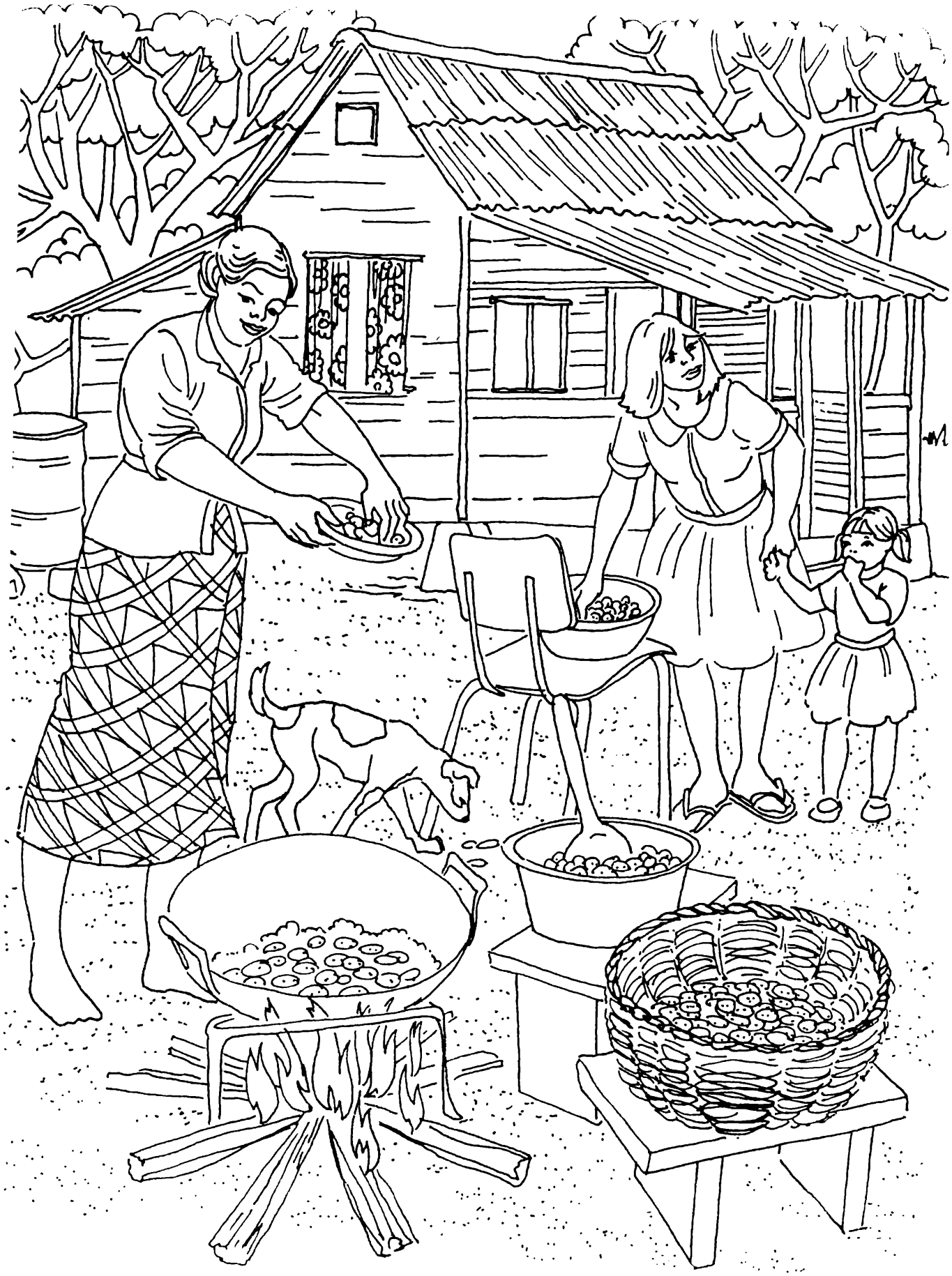

Mampir mangan nang warung. Enèng panganan Jawa werna-werna: bakmi, petyel, gedang-gorèng, téla, nasi-gorèng, saoto lan liya-liyané. Enèng sing tuku dipangan nang kono, uga ènèng sing tuku digawa mulih.

Even stoppen om te eten in een warung. Er zijn verschillende Javaanse gerechten: bami, pitjel, baka-bana, téla, nasi goreng, saoto, enz. Er zijn mensen die het daar eten, anderen nemen het mee naar huis.

Lèrèn mangan petat karo ngombé sap. Nang dalan ènèng bus liwat. Nang pinggir dalan ènèng wong loro njagong nang bromfiets pada omong-omongan. Enèng botyah njagong nang motorfiets omong-omongan karo botyah wédok.

Uitrusten, terwijl je patat eet met een glas sap erbij. Op straat gaat er een bus langs. Langs de kant van de weg zitten twee mensen op een bromfiets te praten. Een jongen op een motorfiets maakt een praatje met een meisje.

Soul Car

Wayahé ramé-ramé Wandelmars. Pirang-pirang grup pada mèlu mlaku saben soré tekan wengi, patang dina suwéné. Sing dodol ès laris tenan.

Tijdens de wandelmars is het heel feestelijk. Veel groepen nemen deel en lopen elke middag tot de avond mee, vier dagen lang. De ijsman verkoopt dan veel ijs.